

פרוטוקול מס' 147

מישיבת ועדת העבודה ביום ר' ט"ז בתמוז תשל"ה - 25 ביוני 1975 בשעה 8.30

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

- מ. ורטמן
- י. ז. אמיר
- א. אבטבי
- ס. גז
- פ. גרופר
- ל. דיציאן
- י. ורניצקי (יורדין)
- ס. דרובלס
- א. לבנבראון
- א. לין
- ח. שמעוני

מוזמנים:

- ד. אלפנדרי
- י. כפלאוי
- י. לוי
- א. דותן
- מר לויין
- ש. קפיטקובסקי
- חבר-הכנסת י. שריד
- משרד השיכון
- משרד העבודה
- משרד מסחר ותעשיה
- המוסד לביטוח לאומי
- המוסד לביטוח לאומי
- המוסד לביטוח לאומי

מ"ם מזכיר הוועדה:

י. ברזני

רשמה:

ס. הלנברג

סדר-היום:

1. חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח-1968 - תקנות בדבר מתן הענקות מטעמי צדק.
2. חוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים, תשי"ג-1952 - תקנות בדבר שינוי סכומי הפיצויים.
3. חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום (ביטוח מתנדבים לעבודה בשעת חירום), תשל"ה-1975.
4. מסקנות ועדת העבודה בנושא "בעיית העזיבות בקרית-שמונה" - הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת י. שריד.

-723-

(מקל) מיום 25.7.75

אני פותח את הישיבה.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:

חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח-1968
תקנות בדבר מתן הענקות מטעמי צדק

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:
ועדת העבודה והמוסד לביטוח לאומי
מנהלים "מלחמת התשה" ביחס לתקנות
בדבר הענקות מטעמי צדק, כאשר שר העבודה מסייע פעם לצד זה ופעם לצד זה.

בזמנו היה ויכוח בנוגע לסעיף 1 וויכוח
לגבי הגובה. בשיחה עם יושבת-ראש הוועדה נתקבל סיכום המאפשר לשר העבודה
לחתום על התקנות. נשמע על כך מר לוין.

מר לוין:
המדובר על מה שנקרא "מבקשים מטעמים
סוציאליים". בהצעה המקורית מדובר על
כך שהכנסתם של אלה לא תעלה על 25% מן השכר הממוצע. עכשיו מצע לקבוע הצמדה
לסכומים הפצויינים בלוח ב' - הכנסה המותרת לאדם שפרש מעבודתו. זה כפליים
ממה שהיה לגבי יח"צ.

א. ליין:
בניח שאשתו של בזק היא מורה. האם
לוקחים בחשבון את ההכנסה הכוללת של

המשפחה?

כן.

מר לוין:

ח. שמעוני:
סעיף 10 בהצעה המקורית דן בבדיקה
חוזרת, ועשינו זאת מפני שאין מבחן
הכנסה אבל אם מקבלים עכשיו מבחן הכנסה - צריך להכניס אותו שוב.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:
זה יוכנס לתקנות.

ה צ ב ע ה

חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב) תשכ"ח-1968
תקנות בדבר מתן הענקות מטעמי צדק נתקבל.

חוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים, תשי"ג-1952
תקנות בדבר שינוי סכומי הפיצויים

מר כפלאוי:
מדובר בעדכון תשלומים לנפגעי עבודה.
השכר הממוצע במשק עלה מ-1000 לירות
ל-1890 לירות. לשר העבודה יש סמכות להוציא תקנות ולעדכן את הסכומים.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:
מהבדלי הסכומים אני מבין שהעדכון בא
באיחור.

מר כפלאוי:
השכר הממוצע נקבע פעם בשנה. אנחנו
מחכים לממצאים.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:
מאחר ומדובר באנשים הזקוקים לכסף,
אם יש התייקרות והשכר הממוצע עולה
בצורה משמעותית, אני מבקש שהשינויים יובאו במועד כדי שהנזקקים יוכלו
להנות מהם לא באיחור.

א. ליין:
כמה אנשים מונה הציבור הזקוק לתקנות
אלה?

מר כפלאוי:
לא הרבה.

א. ליין:
אם מדובר במספר קטן של אנשים ואתם עושים
דבר כל כך חיובי, מדוע לא תשלחו הודעות
לכל אחד מהם לפי כתובתו?

מר כפלאוי:
נשלח הודעות לאנשים שאיתרנו אותם.

זו תהיה פעולה יפה. יחד עם זאת רצוי
שהיה פדסום בעתונות.

מ"ם היו"ר ס. ורטמן:

אני חוזר ומבקש שהשינויים יפורסמו

במועד ולא באיחור של שנה.

אפשר לעשות זאת פעמיים בשנה.

מר כפלאוי:

ה צ ב ה

חוק לתיקון פקודת הפיצויים לעובדים, תשי"ג-1952
תקנות בדבר שינוי סכומי הפיצויים נתקבל.

חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום
(ביטוח מתנדבים לעבודה בשעת חירום), תשל"ה-1975

ב-30 ביוני יסתיים המועד של ביטוח
מתנדבים לעבודה בשעת חירום. הממשלה

מ"ם היו"ר ס. ורטמן:

הזדרזה להגיש הצעת חוק להארכת תוקפו של החוק עד 31 בדצמבר 1975 כדי
שלא יהיה חלל ריק. אני מציע שנאשר את החוק המוצע.

כמה משפטנים בחיפה סבורים שיש פגם
בחוק והביטוח איננו תופס את כל אלה

א. לין:

הנכללים בקריטריונים של מתנדבים.

אם הנחתם בכונה - נטפל בענין. מכל מקום,
זה נכלל בתיקון מס' 17 שבטיפולה של

מ"ם היו"ר ס. ורטמן:

הוועדה. אני מציע שהיום נאשר את החוק המוצע כדי למנוע חלל ריק. במסגרת
דיוניה תימן הוועדה דעמה להערתו של חבר-הכנסת לין.

ה צ ב ה

חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום (ביטוח מתנדבים
לעבודה בשעת חירום), תשל"ה-1975 נתקבל.

מסקנות ועדת העבודה בנושא "בעיית העזיבות בקרית-שמרונה" -
הצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת יוסי שריד

אנחנו מסכימים לדון בהצעת המסקנות.

מ"ם היו"ר ס. ורטמן:

סעיף 13:

"ועדת העבודה מציינת, כי רמת מערכת
החינוך בקרית-שמרונה מהווה נקודת תורפה מבחינת התפתחותה של קרית-שמרונה.
קיימת סברה, כי חלק מהעוזבים את קרית-שמרונה, במיוחד מאותן שכבות
האוכלוסיה החיוניות להתפתחותה, עוזב את המקום בגלל רמת-החינוך בלתי
ספיקה מבחינתם. הוועדה התרשמה במיוחד מהתופעה המצערת שגוררת עמה תופעה
זו מבחינת גידולו והתפתחותו של רור התלמידים בבתי-הספר בקרית-שמרונה,
העוקב בחדרה מדי שנה בשנה אחר הדלדול הקפוט והאיכות של הכיתות בעקבות
עזיבת בני משפחות רבות.

הוועדה קוראת למשרד החינוך והתרבות
לחזק ולפתח את מערכת החינוך בקרית-שמרונה בכוחות הוראה וניהול וגיוון
מוסדות החינוך. הוועדה קוראת גם למשרד החינוך והתרבות לחזק ולפעל את
מערכת הסיוע לתלמידים במסגרת יום הלימודים הארוך ויצירת תנאים לפעילות
חברתית, תרבותית וספורטיבית של בני הצוער.

לדעתי, אפשר לוותר על הקטע הראשון של
הסעיף.

ס. שריד:

ה ו ח ל ט: לבטל את הקטע הראשון של סעיף 13.

סעיף 14:

"הוועדה מביעה הערכתה לאותם עשדות המחנכים אשר נענו לפנייתה של עיריית קרית-שמונה לעבור לעבודה חינוכית בנתי-הספר המקומיים ותנקבלו למערכת החינוך המקומית לאחר סינון קפדני. הוועדה קוראת לציבור המורים בארץ לראות לעצמו אתגר בפנייה לעבודה חינוכית והדרכה במקומות אלה.

הוועדה רשמה לפנייה, כי משרד החינוך והתרבות החליט להעניק הטבות מסויימות כמו: הקלות בחישוב ותק למורים שהתנדבו להוראה בקרית-שמונה. הוועדה מברכת על כוונה זו ומסליצה ליישמה.

ועדת העבודה רשמה לפנייה את הודעת משרד החינוך והתרבות בדבר הכרונה לעודד את בני המקום להכנס בעול ההוראה בקרית-שמונה ולאפשר להם לימודים והשתלמות ללא הוצאות הקשורות בכך. הוועדה בועה, כי דרך זו של בניית עתודת מורים מבני המקום היא הדרך הנאותה לפתרון הבעיה."

ל. ריצואו: אינני מבין לשם מה יש צורך במלים "לאחר סינון קפדני".

מ"מ היו"ר מ. ורטמן: צריך להדגיש את המעשה החלוצי של אלה העובדים לקרית-שמונה. אולי אפשר להשתמש במלה "התנדבו" או "נענו לצו".

א. לין: קשה לי להבין למה אנחנו צריכים להשתמש במלים "הוועדה רשמה לפנייה". במקום זה מוטב לנסר: ועדת העבודה מחייבת את מנסת משרד החינוך והתרבות וכו'.

לדעתי, בכל מקום שמצויינת קרית-שמונה צריך להוסיף את יתר עיירות הפיתוח.

מ"מ היו"ר מ. ורטמן: ההצעה לסדר היום מתייחסת לקרית-שמונה. אינני מתנגד שיהיה סעיף שייאמר בו שהמלצות בקשר לקרית-שמונה מתייחסות ליתר עיירות הפיתוח.

י. שריד: בסעיף 3 מצוייין כי כל המלצותיה של הוועדה לגבי פתרון הבעיות של קרית-שמונה מתחייבות במידה שווה ליתר הישובים בקטגוריה זו, ובסעיף זה מצויינות שבעת עדי הפיתוח.

י. ז'. אמיר: על-ידי כך אנחנו נותנים יד לצמצום מספרן של עיירות הפיתוח לשבע.

י. שריד: מדובר על עיירות פיתוח "א פלוס" שמצבן יותר קשה מזה של העיירות האחרות. לא נאמר בשום מקום שיתר עיירות הפיתוח אינן קיימות ושהן "יוק".

ה ו ח ל ט: סעיף 14 ינוסח בהתאם להערות שהושמעו.

סעיף 15:

"הוועדה שמעה בצער, כי קיימים קשיים בגיוס צוות מודריכים מתאים לפעולות חברה, תרבות וספורט לבני המקום בגלל דרישות כספיות גבוהות הקשורות בנושא זה, וקוראת לגורמים הנוגעים בדבר לפתור את הבעיות בתחום זה."

י. שריד: אני מציע למחוק את הסעיף.

ה ו ח ל ט: למחוק את סעיף 15.

סעיף 16:

"ועדת העבודה מציינת בצער, כי במשך ארבע שנים משרד השיכון לא בנה בקרית-שמונה מוסדות חינוך וכתוצאה מכך נוצרו פערים גדולים. יש שכונות שאין בהן גני-ילדים ומוסדות חינוך. הוועדה קוראת למשרד החינוך והתרבות ומשרד השיכון לפעול לתיקון המצב בתחום זה."

אני מציע למחוק את הסעיף הזה. אין לנו ענין לחלק ציונים למשרדי הממשלה. עכשיו

י. שריד:

בונים.

אפשר לומר שבסיורה במקום מצאה ועדת העבודה כי יש שכונות שבהן אין גני ילדים ומוסדות חינוך והיא קוראת למשרד החינוך והתרבות ולמשרד השיכון לפעול לתיקון המצב בתחום זה.

מ"מ היו"ר מ. ורטמן:

ה ו ח ל ט: לנסח את הסעיף ברוח דבריו של מ"מ יו"ר הוועדה.

סעיף 17:

ועדת העבודה סבורה כי על מנת למשוך לקרית-שמונה מורים ועולים בעלי מקצועות חופשיים וטכניים, מהנדסים ואקדמאים ושאר בעלי מקצועות חיוניים יש ליצור מערכת תמריצים משמעותית לעובדים, לשמור על עמת חיים מתאימה ולבטל בכך את המגרעות הנובעות מעקירה למקום מרוחק.

ועדת העבודה קובעת, כי ההנחות במס הכנסה, שניתנו עד כה לתושבים באיזורי פיתוח, לא היו משמעותיות. הוועדה ממליצה בפני משרד האוצר להנהיג, במסגרת הרפורמה החדשה, הנחה במס בשיעור של 10% על הכנסה עד 5,000 לירות לחודש.

ועדת העבודה רשמה לפניה את הודעת הממונה על הכנסות המדינה, כי עם הנהגת הרפורמה במיסוי לפי המלצות ועדת בן-שחר יחול שינוי בהנחות מס הכנסה לישובי הפיתוח ותושבים בישובים כדוגמת קרית-שמונה יזכו להנחה במס בסדר גודל של 7% - 3%.

מכיוון שהענין יובא לדיון בסיעת המערך אינני חושב שאנחנו נמצאים עכשיו בעמדה

י. שריד:

שאפשר לסכם את הסעיף הזה.

בוועדת הכספים נתקבל הסדר לגבי ישובים בספר, שיקבלו פטור עד 1.000 לירות לחודש.

א. אבטבי:

זה ישתנה עם המלצות ועדת בן-שחר.

י. שריד:

ועדת העבודה קובעת כי ההנחות במס הכנסה לא היו משמעותיות. הוועדה ממליצה בפני משרד האוצר להנהיג, במסגרת הרפורמה, הנחה במס הכנסה באיזורי הפיתוח, באופן משמעותי. אני מציע שבקטע השני ידובר על הנחות משמעותיות במס הכנסה.

י. ז. אמיר:

במסגרת הדיונים שלנו בוועדת הכנסה על יתר מעמד להחלטות ומסקנות של ועדות בכנסת, בעקבות הצעות לסדר-היום, אנחנו מנסים לרוץ בכמה דברים. כאן יש דוגמה בולטת למה שלא צריך להיות.

א. לוי:

אני טוען שאם יש הגיון ואם יש ערך למסקנות של ועדה זה יהיה רק אם הוועדה תציע הצעות קונקרטיות מעשיות לממשלה. אם מסתבר שאי-אפשר להציע הצעות כאלה, אני לא הייתי ממליץ שנוציא מסקנות עכשיו.

מ"מ היו"ר מ. ורטמן:

כיום אי-אפשר לבצע שום שינוי אלא במסגרת הרפורמה ובינתיים אי-אפשר לדבר על אחוזים. אפשר לציין בסעיף זה כי ההנחות שהיו עד כה לא היו משמעותיות והוועדה ממליצה להנהיג הנחות משמעותיות כדי שתהווה תמריץ לקליטת תושבים במקום.

ה ו ח ל ט: לנסח את סעיף 17 ברוח דבריו של מ"מ מזכיר הוועדה.

סעיף 18:

ועדת העבודה מברכת על היוזמה הברוכה שבהקמת מפעלים בידי משקיעים פרטיים וציבוריים והיחסים הטובים שנוצרו בין בעלי המפעלים לבין ציבור העובדים במפעלים אלה אך הוועדה סבורה כי בגלל הנסיבות הסיוחיות שבהתפתחות קרית-שמונה יש לדאוג לכך כי לעובדים תהיה תחושה של יציבות ובטחון במקומות העבודה שלהם, על-מנת שיקוימו מוצם ותושייתם להתפתחות המפעלים ורווחתם האישית. מבחינה זו יד לדאוג לכך עי עיקרון פיטורי הייעול לא יפגע מבגמות הרווחה והבטחון של העובדים.

י. שריד:

אנחנו שוב מחלקים ציונים. לדעתי צריך
למחוק את המשפט המדבר על יחסים טובים.
מתוך סעיף זה אפשר לחשוב שכל יום בונים בקריית-שמונה מפעלים בשעה שלא
זה המצב.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:

מידת הערך שיש למסקנות היא בכך שנאמרים
דברים שכל גוף יכול למצוא בהם את
הנושא שלו כשהוא מודגש פחות או יותר. אני מציע שלא נבדוק על יזמת המפעלים
אלא נבדוק את המשקיעים.

י. שריד:

איזה משקיעים?

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:

ועדת העבודה מברכת את המשקיעים
הפרטיים והציבוריים שהקימו מפעלים
בקריית-שמונה ופונה לממשלה ליצור תנאים נאותים להמשך הקמת מפעלים בקריית-
שמונה.

י. לוי:

בתקופה האחרונה הקמנו מפעלים רבים.

י. שריד:

לא הקמתם אפילו לא מפעל אחד.

נציג משרד מסחר ותעשייה הצהיר כאן
והודיע שתכניות המשרד הן להכין 300 מקומות עבודה בשנתיים הקרובות.
אם יהיו 150 מקומות עבודה - אשננו. מכל מקום, זה בוודאי איננו מספק.

י. לוי:

יש מפעלים בהקמה שבהם 300 מקומות
עבודה ויש עוד 300 מקומות עבודה שהם

עדיין ב"צנרת".

ה ו ח ל ט: למחוק סעיף 18.

סעיף 19:

"ועדת העבודה קודמת למוסדות ממשלה
וציבור שונים, בהם משרד התקשורת וחברת "אגד", לפעול לשיפור השירותים
בקריית-שמונה למען יצירת תנאים אשר יאפשרו לתושבי המקום ליצור קשר נוח
וקל עם יתר איזורי הארץ."

ה ו ח ל ט: למחוק סעיף 19.

סעיף 20:

"ועדת העבודה סבורה כי על משרד התיירות
לעודד פיתוח תיירות בקריית-שמונה ובסביבתה וליזום בין היתר הקמת בתי-
מלון לצורך זה. כן ממליצה הוועדה לבדוק את הרעיון ש הועלה בדבר הקמת הרכבל
בין קריית-שמונה למנרה."

ה ו ח ל ט: למחוק סעיף 20.

סעיף 21:

"ועדת העבודה סבורה כי יש לעודד את
מגמותיה של העירייה והציבור בעיר להגדלת האוכלוסייה במקום והפיכתה לעיר
בת כ-50 אלף תושבים."

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:

אם מדברים על עיר, צריך לדבר על כך
במקבץ.

מ"ם מזכיר הוועדה: י. ברזני:

בקשר לנאמר בסעיף 7, נתקבל מכתב של
מזכיר חברת העובדים, שבו נאמר: "בעקבות
הדינן בוועדה העבודה נתקיימו מספר בידורים פנימיים במוסדות המוסמכים
של חברת העובדים. בבירורים אלו הסתמנו העיקרים הבאים: חברת העובדים
רשמה לפנייה שיתפוק כי מפעליה ומוסדותיה הקיימים עתה בקריית-שמונה תורמים
תרומה מברעת לקיום העיר ופרנסת תושביה, מתוך כ-5000 מפרנסים בעיר מועסקים
במפעלי חברת העובדים ומוסדותיה כ-2000."

תכניות הפיתוח הקיימות של מפעלי

העובדים במקום:

(1) בתעשייה - הרחבות ב"חולה טקסטיל",
ב"דמים", ב"חברה לפיתוח" וב"מפעלים האיזוריים".

(2) בפנייה ושיכון - הרחבות ב"סולל בונה"
ו"שיכון עובדים" והקמת מפעל בטונים של חסיבת הבנין ב"סולל בונה".

(3) בשיווק - הרחבת ה"סופרמרקט"
וה"משביר לצרכן".

(4) במלונאות - גמר הכנייה והרחבת
המלון של ה"חברה לפיתוח".

(5) בשירותים - הקמת היחידות לתחזוקת
מוצרי תצרוכת ברי-קיימא.

תכניות פיתוח אלו יביאו להרחבתה של
התעסוקה בעיר ויסייעו ליציבות התרבותית והחברתית.

מפעל חדש - הוחלט כי מפעל הכבלים של
"תדיראן" יוקם בקרית-שמונה. מפעל של "תדיראן" בעיר, לכשיוקם, יהווה
בסיס להרחבת ענף החשמל והאלקטרוניקה במקום.

מעקב אחרי ביצוע התכניות: כדי לוודא
ביצוע הנ"ל וטיפול רצוף ושיטתי בבעיות תיעוש ואיגולוס איזורי הפיתוח,
וקרית-שמונה בכללם, הוחלט להקים, במסגרת חברת העובדים, מחלקה מיוחדת
להתיישבות עירונית. איושה של מחלקה זו נמצא עתה בטיפול.

חברת-כנסת נכבדה, הדברים המפורטים לעיל
בקיצור הם תוצאות של בירור מעמיק והחלטה חד-משמעית לפעול לקידום הדברים
שהועלו בין השאר על ידי ועדתך. עם זאת אני מרשה לעצמי לומר שלצד בעיית
ה"דחיפה" (דהיינו לסייע לעיר מבחון) קיימת במלוא חריפתה בעיית ה"משיכה"
(יכולת העיר על תושביה ומנהיגיה למשוך ולקלוט יוזמה כלכלית וחברתית
חיצונית). זה ענין שקשה לסייע לו מבחון, אך אם ביכולתך, עם חבריך,
לסייע ליצירת אקלים מתאים בכיוון זה - והיה שכרנו רב.

י. שריד:
רצוני להעיר לסעיף 1 במכתבו של מר דיינר:
אין יותר תכניות של הרחבה, בשלב זה
אין מושעות. החברה לפיתוח בונה עכשיו מלון ומכבסה, זה הכל. המפעלים
האיזוריים הם של קיבוצים. לפיכך, כל סעיף 1 חסר שחר.

לסעיף 2: משרד השיכון מוסיף בנייה - וזהו.
בסופרמרקט, אולי מדובר על דוכן.

אני מבקש להעיר כי הוחלט שהמפעל של
"תדיראן" יוקם בבית-שאן.

בסיום אני מבקש להדגיש כי המכתב שקראנו
איננו מדוייק.

י. ז. אמיר:
אני מציע שנזמין את כותב המכתב ונברר
אתו את הפרטים שציינ במכתבו. ועדת הכנסת
איננה ועדה שאפשר לשלוח אליה מכתב שהפאטר בו איננו מדוייק. אני דורש
שנזמין את מר דיינר לבירור.

מ"ס היו"ר ס. ורטמן:
אני מניח שמי שכתב את המכתב כתב אותו
על-פי נתונים. אולי יש ויכוח במשקל
הסטטיסטיקה בכל הנושא. אם יהיה צורך נקיים בירור אם חברת העובדים
להגברת ההשקעות, אחרת אין מקום שנציין את הדברים במסגרת ההמלצות שלנו.

י. שריד:
לפנינו מכתב רשמי של ההסתדרות. אני טוען
שהמסמך הזה כולל אי-דיוקים חמורים.
אילו מכתב כזה היה נשלח לוועדת הסינט האמריקאי אינני סבור שהאיש החתום
עליו יכול היה להוסיף להוציא מסמכים בשם הגוף.

י. שריד:
מפאת כבודה של הכנסת, שאני לא חושב
שהיא יכולה לקבל דברים שעל פניהם הם
בלתי מדוייקים, אנחנו צריכים להזמין את האיש או שישבת-ראש הוועדה
או ממלא מקומו יכתוב לו שהוועדה קראה את המכתב והיו חברים שטענו
שהוא כולל אי-דיוקים ולכן מתבקשת התייחסותו של הכותב למה שכתב.

הופעתו של מזכיר העובדים לפני הוועדה
היתה יוצאת דופן וגם התייחסותם של החברים היתה יוצאת דופן.

כבר ציינתי שיש החלטה לגבי המפעל
של "תדיראן", שהוא לא יוקם בקרית-שמונה.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:
אינני רוצה להיות שופט ואינני יכול לקבוע
אם דבריו של חבר-הכנסת שריד מדוייקים,
כי אין זה מתפקידו לדעת את כל הפרטים.

י. שריד:
אני יודע את כל הפרטים. גמצא כאן נציג
משרד מסחר ותעשייה ואפשר לשמוע מפיו.

י. לוי:
אינני בתוך העניינים. בקרית-שמונה מקימים
משחטה, מפעל ההוחים, ויש דברים שהם בבנייה.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:
אני מציע שנעביר באופן פורמאלי ביותר
העתק מכתבו של מר ריינר אל חבר-הכנסת
שריד ונבקש ממנו להעיד הערותיו למכתב, והן תועברנה למר ריינר.

ח. שמעוני:
התגובה למכתבו של מר ריינר צריכה להיות
שלנו ולא של חבר-הכנסת שריד.

א. לין:
השתוממתי לשמוע את דבריו של חבר-הכנסת
שריד. אני לא הייתי בין אלה שהתנגדו
לשנות את מעמדן של ועדות הכנסת. אי-אפשר להחזיק את המקל משני הקצוות,
לאמור: אנחנו לא מוכנים להעניק לוועדות הכנסת מעמד של ועדות חקירה ומצד
שני לאפשר לחברי הכנסת ולוועדותיה לקבוע התייחסות לדברי אנשים שהם
אזרחים מכוובדים ולקבוע שדבריהם אינם מדוייקים, בלי שלצד השני תהיה
אפשרות להוכיח את צדקת המסמך שהגישו. באיזו זכות אתה יכול לקבוע
שאדם אמר או כתב דברים שאינם מדוייקים כשאין לך פרוצדורה להוכיח את
הדברים. אני הזדעזתי מדבריו של חבר-הכנסת גרעון פת על חבר-הכנסת
מנחם הכהן. אין לנו כלים לבחינת הדברים ולהסקת מסקנות. מר ריינר איננו
יכול להתנגד בגד הנאשמות של חבר-הכנסת שריד.

י. ז. אמיר:
אני מעריך מאד מה שעשתה חנות העובדים
בארץ, ביחוד באיזורי הפיתוח אם כי יש
לי גם טענות כבדות על מה שעשתה בדימונה.

אינני מניח שחבר-הכנסת שריד אמר מה שאמר
מתוך פזיזות וקלות דעת. הדברים שנאמרו פה מחייבים את ועדת העבודה להזמין
את מר ריינר כדי שיוכל לומר את אשר על לבו ומה הביא אותו לכתוב שחור על
גבי לבן את הדברים שכתב. לא יתכן לעבור על הדברים כאילו לא היו. על סמך
מה שנאמר ועל סמך מה שנכתב יש מקום להזמין לכאן את מר ריינר ולקיים אתו
שיחה. לא יתכן לעבור על מה שהיה כאילו דבר לא נאמר. הדברים דצינייים
ואני מציע שנקיים את הבידור.

א. לבנבראון:
אני מקבל את ההצעה של ממלא-מקום היושבת-
ראש, שגשלה למר ריינר העתק מהתלונות
שהושמעו בגד מכתבו.

א. לין:
לא, ההצעה היא לשלוח את מכתבו של מר ריינר
לחבר-הכנסת שריד, כדי שחבר-הכנסת שריד
יגיב עליו.

י. שריד:
אני אגיב על כל סעיף.

א. אנטבי:

אנחנו צריכים להכנס לעובי הבעיה.
הדברים הכתובים כאן, מספיק שאחד מהם
איננו מדויק, מחייבים בירור. מי שמוסר דו"ח לוועדה כנסת חייב לתת
דו"ח מלא, ברור ואמין ואם הוא איננו עושה זאת לא רק שהוא מוליך שולל
אלא שהוא פוגע בענין. כל מי שמוציא מסמך עליו להיות בטוח שיוכל להשיב
תשובה מהימנה על מה שנאמר בו, כי אחרת אין הוא יכול למלא את תפקידו.
אין אני מתייחס בדברי אלה למסמך שלפנינו, אם הוא נכון או לא נכון אבל
יש לברר את אשר נאמר בו. במסך שנים קיבלנו כל מה שמסרו לנו בלי לברר
את הדברים וכך אמנם נראות עיירות הפיתוח. אנחנו יושבים כאן כדי לפתור
בעיות ואין אנחנו יכולים להסכים ל"טיוח". אם יתברר שהמסמך איננו נכון
אפשר יהיה להגיש הצעה לסדר היום ולצאת מהשגרה שהיתה כי רק על-ידי כך
נוכל לתקן עיוותים.

ל. דיציאן:

אחרי האסון שקרה בקריית-שמונה היתה
לשם עליה לרגל, הושמעו עשרות הנסחות
אבל נדמה לי ש-99% מהן לא קויימו. קיימנו דיון בוועדת העבודה והנחנו
את מסקנותינו על שולחן הכנסת.

שמעתי את הדברים שנמסרו בישיבת הוועדה
על-ידי מזכיר חברת העובדים. נדמה לי שאלה שהשתתפו באותה ישיבה היתה
להם הרגשה, כמו שהיתה לי, שהצורה והתוכן של הדברים לא התאימו למציאות.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:

אני מציע שננטה לנגן כחברי כנסת באופן
כללי ולא כחברי כנסת המנגנים לפי הוועדה
שבה הם חברים, - מי שיושב בוועדה החוץ והבטחון דורש מיליארדים נוספים,
מי שחבר בוועדת הכספים דורש לקצץ במסים, מי שחבר בוועדת העבודה דורש
הוצאות מוציאליות וכו'. צריך לזכור שבאיזה מקום מגישים חשבון כללי.
יש עובדה שאין להתעלם ממנה: שבשנה האחרונה ~~החלה~~ הגשקעות בצורה מדאיגה.
אין משקיעים. בכל זאת, אנחנו כאילו גן עדן עלי ארמות, כאילו אין אנחנו
חיים בתקופת חירום עם כל המשתמע ממנה.

חבר-הכנסת דיציאן שואל היכן מה שהנבטח?
יש דברים שהובטחו לפני שנה ובוטלו. הוחלט להקים את המפעל של "תדיראן"
בנית-שאן אבל הוא עלול לא לקום בכלל.

י.ז. אמיר:

השאלה אם הוא לא יוקם במרכז הארץ.

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:

אם יוחלט להקים במרכז הארץ נילחם על
כך. מכל מקום, צריך שנדע שלא כל דבר
שריברנו עליו אתמול ניתן היום לביצוע.

א. ליון:

כיצד יתכן שהוחלט על מפעל כבלים כאשר
מפעל אדיר בחיפה עומד בפני פשיטת רגל?

מ"ם היו"ר מ. ורטמן:

"כבלי ציון" עמדו להקים מפעל בערד.
נדמה לי שהם עומדים להקים אותו באילת.
המדינה נותנת תמריצים למשקיעים כדי שיקימו את מפעליהם באיזורי פיתוח.

צריך לזכור שאנחנו קשורים לשוק העולמי.
מה שהיה טוב לפני שש - שבע שנים נמצא כיום בשפל. לפני שש, שבע, שמונה
שנים מפעל תמנע היה מפעל מצליח ביותר בעיקר תודות למחירי הנחושת בעולם,
אבל כיום, בגלל הירידה במחירים הכל נראה אחרת.

אינני יודע מה יהיה עם תקציב המדינה,
מה יהיה עם הגרעון של 4 - 5 מיליארד לירות. אינני יודע אם התקציב שיאושר
ביום שני יהיה התקציב בעוד שבועיים, ואינני יודע מה תהיה ההכנסה הריאלית
של העובד בעוד ששה חודשים. אם נוותר על מקורות הנפט יהיה עוד חור.

אשר לענין שלנו: אינני מסלים עם כך
שמכתב המגיע אלינו כשהוא חתום על-ידי יושב-ראש של אותו מוסד יואשם
בלי שתהיה לכותב אפשרות להתגונן. אם מושמעים כאן דברים על אי-דיוקים
יש לתת לכותב הזדמנות לתבוע את עלבוננו. אני חושב שמה שטר דינר כתב
הוא כתב בתום לב. מכל מקום, אני חוזר על הצעתי להעביר את מכתבו של מר
דינר אל חבר-הכנסת שריד, שיגיב על הנאמר בו, ותשובתו של חבר-הכנסת שריד
תועבר למר דינר.

מ"ם היו"ר ס. ורטמן:

אנחנו מעריכים את הפעולה הגדולה של חברת העובדים ורוצים שהיא תמשיך לפעול. אנחנו מצוירים להתסיחם בכבוד אל העומד בראש חברת העובדים.

ח. שמעוני:

אני מציע שלא נהפוך את הדברים לדו-שיח בין חבר-הכנסת שריד לבין מר ריינר. אני מציע שישלח מכתב אל מר ריינר בו יצויין שבישיבת הוועדה נשמעה הערה שריד. אינני מציע שמלא-מקום היושבת-ראש יעביר את מכתבו של מר ריינר לחבר-הכנסת שריד כפי שהאחרון יגיב עליו. לא מדובר כאן בענין הנוגע רק לחבר-הכנסת שריד, אלא זה עניינה של הוועדה אשר שמעה את הערותיו של חבר-הכנסת שריד למכתב.

י. שריד:

כשקראתי את מכתבו של מר ריינר הופתעתי ביותר ואני חוזר ואומר שהמכתב כולל אי-דיוקים חמורים.

אני מסכים לדבריו של חבר-הכנסת שמעוני שאין כאן ענין בינאי ובין מר ריינר, זה לא ענין אישי ביני ובינו ואינני חושב שאנחנו צריכים להתכתב. בשבוע הבא אגיש מסמך כתוב הכולל הערות ענייניות לגבי כל סעיף המצויין במכתבו של מר ריינר.

אני מצטער שגם היום לא נוכל לדון בהצעות שלי, שאני רואה בהן אמצעי מניעה בתנאי שהם יהיו דברים מסשמים, מפני שאם נשפוך עוד מים על קרית-שמונה הם יהיו מים צוננים.

ס. גז:

מי שהיה נוכח בישיבה שהופיע בה מר ריינר יכול היה, לדעתי, לצאת מכליו. היתה זו ישיבה קשה ולא נעימה.

דצוני לשאול: אם מר ריינר יקיים את ההבטחות, אם משרד השיכון יבנה את השיכונים ואם המורים יקבלו את אשר הם מבקשים, האם יש בכך כדי להחזיק את החושבים במקום?

י. שריד:

למעלה מכל ספק.

אילו אנשי קרית-שמונה היו מרגישים שיש נכונות ללכת לקראתם, בצורה מדויקת לכת, שמכירים בנסיבות המיוחדות שבגזר עליהם לחיות בהן, הרי מבחינה מוראלית זה היה מעורר ויש לזה משמעות.

לאחרונה היתה שביחה בבית-חרושת "גבור" ופוטרו 8 עובדים. אינני יכול להשבע שאין למצוא להם מקומות עבודה בקרית-שמונה אבל ב"גבור" היו לפני שנתיים 1300 עובדים וכיום יש 500. החלק הארי של העובדים שנפלטו מ"גבור" אינם נמצאים כיום בקרית-שמונה, הם לא עברו ממפעל למפעל בעיר, כי לא היה להם לאן לעבור. מצד שני אני יודע שב"גבור" יש הכרח בפיטורי יעול כי אחרת הם יתמוטטו. אילו היתה זו עיר רגילה, נורמאלית, אם נפלטים 20 עובדים ממפעל אחד והם יכולים לעבור למפעל אחר - זה מצב מצב אבל המצב כיום הוא שאין לאן לעבור. "רמים" איננה מחפשת עובדים, וזו גם מטריה אחרת, "חולה טקסטיל" איננה יכולה לקבל עובדים. ענין התעסוקה והחיפוף אלה שתי הנקודות המכריעות בעיני. אם נצליח להזיז את אלה - נשפיע הרבה. אינני אומר שלא תהיה פליטה ונשידה בגלל בעיות הבטחון, אבל זו לא תהיה אפידמיה אלא תתפוס, לדעתי, רק בודדים.

מ"ם היו"ר ס. ורטמן:

סיימנו את הדיון בהמלצות, כפי שהוגשו לנו על-ידי מזכיר הוועדה, וקיבלנו אותן עם תיקונים. חלק מהצעותיו של חבר-הכנסת שריד כלולות שם. חבר-הכנסת שריד יבחן את הצעותיו לאור מה שסיימנו וינסה לראות מה לדעתו רצוי להוסיף ובשגוע הבא אני מקווה שנוכל לסיים את הדיון.

י. דרביצקי (יוריון):

אני מציע שלפני הישיבה בשבוע הבא תתקיים פגישה, לא חשוב באיזה פורום, עם שר המסחר והתעשייה. לדעתי, בלי להשיג התקדמות בכיוון של יצירת מקורות תעסוקה אי-אפשר להציע הצעות של ממש לפתרון הבעיה. אני סבור שכרגע אין לנו תשובה מספקת בענין זה.

מ"ם היו"ד ס. ורטמן:
אני מניח ששר המסחר והתעשייה איננו יכול להוציא מפעלים מן השרוויל. אם אנחנו חושבים שצריך להסתין עד שיהיו מפעלים - אין צורך במסקנות. אנחנו מוציאים את המסקנות ללא קשר ויכולים תמיד לבקש משר המסחר והתעשייה דרבון לעשייה.

הישיבה ננעלה בשעה 10.30.